

हेटौंडा राजपत्र

हेटौंडा उपमहानगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: ८

संख्या: ७

मिति: २०८१।०३।०१

भाग- ३

हेटौंडा उपमहानगरपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

हेटौंडा उपमहानगरपालिका शिक्षक बैंक तथा कर्मचारी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

प्रस्तावना

सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, सहजकर्ता तथा स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने प्रक्रियालाई पारदर्शी, विश्वसनीय, वैध, मर्यादित तुल्याई एकरूपता कायम राख्न आवश्यक भएकाले हेटौंडा उपमहानगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७४ को दफा ४९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "हेटौंडा उपमहानगरपालिका शिक्षक बैंक तथा कर्मचारी व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१" रहेको छ ।
(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) "ऐन" भन्नाले हेटौँडा उपमहानगरपालिका नगर शिक्षा ऐन, २०७४ सम्झनु पर्छ ।
- (ख) "कर्मचारी" भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा काम गर्ने विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) "नगरपालिका" भन्नाले हेटौँडा उपमहानगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) "प्रमुख" भन्नाले हेटौँडा उपमहानगरपालिकाका प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले हेटौँडा उपमहानगरपालिका का प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।
- (च) "महाशाखा" भन्नाले शिक्षा विकास महाशाखालाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) "विद्यालय व्यवस्थापन समिति" भन्नाले ऐनको दफा २० बमोजिम गठन भएको समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ज) "महाशाखा प्रमुख" भन्नाले शिक्षा विकास महाशाखा प्रमुखको जिम्मेवारी सम्हाल्न तोकिएको कर्मचारीलाई सम्झनु पर्छ ।
- (झ) "शिक्षक" भन्नाले स्वीकृत दरबन्दी, राहत अनुदान कोटा र लियनमा कार्यरत शिक्षकलाई सम्झनु पर्छ । साथै सो शब्दले स्वयंसेवक शिक्षकका रूपमा रोष्टरमा रहेको शिक्षक तथा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको सहजकर्ता समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) "शिक्षक बैंक" भन्नाले नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा रिक्त हुने स्वीकृत दरबन्दी, करार, राहत तथा लियन पदमा कार्य गर्नका लागि शिक्षक सेवा आयोगको पाठ्यक्रमबमोजिम परीक्षा संचालन गरी तयार गरिएको शिक्षक, स्वयम् सेवक शिक्षक र प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको सहजकर्ता समेतको समूह भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
- (ट) "विषय विज्ञ" भन्नाले दफा ७ मा व्यवस्था भएबमोजिम योग्यता भएको विज्ञ सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद - २

परीक्षा संचालन तथा छनोट प्रक्रिया

३. आवेदन सम्बन्धमा : (१) नगरपालिका क्षेत्रभित्र सामुदायिक विद्यालयमा आवश्यक पर्ने प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता, राहत/करार, सट्टा शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पदका लागि वार्षिक रूपमा आवश्यक पर्ने अनुमानित संख्या एकिन गरी महाशाखाले प्रत्येक शैक्षिक सत्रका लागि शिक्षक/कर्मचारी बैंकमा रही कार्य गर्न इच्छुक व्यक्तिबाट १५ दिनको समय दिई आवेदन माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निम्नमाध्यमिक तथा माध्यमिक तहका लागि विषयगत रूपमा आवेदन माग गर्नुपर्नेछ ।

४. योग्यतासम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्राथमिक, निम्नमाध्यमिक तथा माध्यमिक तहको शिक्षक पदका लागि न्यूनतम योग्यता सम्बन्धित तहका लागि शिक्षक सेवा आयोगले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

(२) प्रारम्भिक बालविकासको सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीका लागि न्यूनतम योग्यता कक्षा १२ वा सोसरह उत्तीर्ण हुनेछ ।

(३) स्वयम्सेवक शिक्षकको योग्यता उपदफा (१) मा व्यवस्था भएबमोजिम हुनेछ ।

५. छनोट प्रक्रिया तथा पाठ्यक्रम: (१) सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक, सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारी पद रिक्त भएमा विद्यालयले रिक्त भएको तह, श्रेणी र विषय खोली सात दिनभित्र महाशाखालाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।

(२) करारमा शिक्षक छनोट गर्दा शिक्षक सेवा आयोगले सम्बन्धित तह र विषयका लागि निर्धारण गरेको पाठ्यक्रमअनुसार परीक्षा सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(३) प्रारम्भिक बालविकास र विद्यालय सहायक पदका लागि पाठ्यक्रम क्रमशः अनुसूची १ र २ बमोजिम हुनेछ ।

(४) शिक्षक सेवा आयोगको करार सूचीमा रहेका व्यक्तिले शिक्षक पदमा रही कामकाज गर्न चाहेमा निजलाई सूचीकृत हुनका लागि पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।

६. परीक्षाको किसिम तथा प्रक्रिया: (१) यस कार्यविधिवमोजिम हुने शिक्षक पदको परीक्षाको किसिम तथा प्रक्रिया शिक्षक सेवा आयोग नियमावलीमा भएबमोजिम हुनेछ ।

(२) बालविकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीको परीक्षा यस कार्यविधिवमोजिमको पाठ्यक्रमले निर्धारण गरेअनुसार हुनेछ ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिमको कार्यका लागि सचिवालयको कार्य शिक्षा विकास महाशाखाले गर्नेछ ।

(४) स्वयम् सेवक शिक्षक (Silver Volunteer) को रोष्टर तयार तथा परिचालन गर्ने कार्यका लागि महाशाखाले १५ दिनको सूचना गर्नेछ र प्राप्त आवेदनको रुजुगरी एकमुष्ट सूची प्रकाशन गर्नेछ ।

७. विशेषज्ञको योग्यता: यस कार्यविधि बमोजिम प्रश्नपत्र निर्माण र परीक्षा सञ्चालनका लागि विज्ञको योग्यता देहायबमोजिम हुनेछ ।

(क) माध्यमिक तहको शिक्षक पदका लागि सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर शैक्षिक उपाधि हासिल गरेको, कम्तीमा माध्यमिक तह द्वितीय श्रेणी वा विश्वविद्यालयको उपप्राध्यापक सरहको अनुभव प्राप्त गरेको वा नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय सेवामा उपसचिव वा सोभन्दा माथिल्लो तह र श्रेणीको अनुभव भएको

- (ख) प्राथमिक तथा निम्नमाध्यमिक तहका लागि सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर शैक्षिक उपाधि हासिल गरेको, कम्तीमा माध्यमिक तह तृतीय श्रेणी वा विश्वविद्यालयको उपप्राध्यापक वा सो सरहको पदमा पाँच वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको वा नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय सेवामा अधिकृत वा सोभन्दा माथिल्लो तह र श्रेणीको अनुभव भएको
- (ग) विद्यालय कर्मचारीका (लेखापाल) का लागि लागि सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा स्नातक शैक्षिक उपाधि हासिल गरेको, कम्तीमा माध्यमिक तह तृतीय श्रेणी वा सो सरहको पदमा पाँच वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको वा नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय सेवामा अधिकृत वा सोभन्दा माथिल्लो तह र श्रेणीको अनुभव भएको सम्बन्धित विषयको विज्ञ सम्झनु पर्छ ।
- (घ) सहजकर्ताका लागि शिक्षाशास्त्रमा कम्तीमा स्नातक तहको शैक्षिक उपाधि हासिल गरेको, मन्टेश्वरी वा प्रारम्भिक बालविकाससम्बन्धी तालिम लिएको र कम्तीमा पाँच वर्षको अनुभव भएको विज्ञ सम्झनु पर्छ ।

८. विज्ञ सूचीकरण प्रक्रिया: (१) विशेषज्ञको रूपमा रोष्टरमा रहन चाहने व्यक्तिले महाशाखाले १५ दिनको दिई सूचना प्रकाशित गरेको अवधिभित्र निवेदन दिनुपर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना प्रकाशित गर्दा निवेदन साथ संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू र निवेदन दस्तुर समेत तोकिएकोछ।

(३) महाशाखाले उपदफा (१) र (२) बमोजिम निवेदन दिएका शिक्षकको निवेदन छानबिन गरी प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक तहका लागि छुट्टाछुट्टै विशेषज्ञ सूची प्रकाशित गर्नेछ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम सूची प्रकाशन गर्दा निम्नमाध्यमिक र माध्यमिक तहका लागि विज्ञ सेवा प्रदान हुने विषय समेत खुलाई प्रकाशन गर्नुपर्नेछ।

(५) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिमा विज्ञले सूचीकृत हुन सूचना गर्दा कसैले आवेदन नदिएमा वा तोकिएका समयमा रोष्टरको विज्ञ उपलब्ध नभएमा महाशाखा प्रमुखले योग्यता पुगेको व्यक्तिलाई विज्ञका रूपमा तोकिएको जिम्मेवारी दिन सक्नेछ ।

९. विज्ञ छनोटसम्बन्धी व्यवस्था: (१) कुनै विषयमा कम्तीमा तीनजना विज्ञ सूचीकृत नभएमा वा सूचीकृत विज्ञ उपलब्ध नभएमा मकवानपुर जिल्लाभित्रका अन्य निकायमा सूचीकृत विज्ञलाई समेत छनोट गर्न सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका विशेषज्ञबाट गोलाप्रथाबाट छनोट समितिले विशेषज्ञ छनोट गर्नेछ।

(३) मकवानपुर जिल्लाभित्रका अन्य निकायमा सूचीकृत विशेषज्ञको सूची महाशाखाले माग गरी अभिलेख राख्न सक्नेछ ।

(४) यस कार्यविधिबमोजिम दर्ता भएका विज्ञलाई अन्य शैक्षिक एवम प्राज्ञिक कार्यमा समेत प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

१०. विज्ञापन सम्बन्धी व्यवस्था (१) महाशाखाले आवश्यकताअनुसार वार्षिक रूपमा अनुमानित आवश्यक सङ्ख्यामा करारमा शिक्षक नियुक्तिका लागि विज्ञापन गर्न सक्नेछ ।

(२) यस दफा बमोजिम विज्ञापन गर्दा एक शैक्षिक सत्र भरी विद्यालयमा रिक्त हुनसक्ने शिक्षक पदका लागि शिक्षक सेवा आयोगले लिने परीक्षाको पाठ्यक्रम र परीक्षा प्रणाली अनुरूप हुने गरी विज्ञापन गरिनेछ ।

(३) शिक्षक सेवा आयोगले तोकेबमोजिम माग संख्यामा थप संख्या लिखित परीक्षामा प्रकाशन गर्नेछ ।

(३) लिखित तथा अन्तर्वार्ता लिई योग्यताक्रम सूचीमा राखी नतिजा प्रकाशन गरिनेछ ।

(४) यो दफाबमोजिम योग्यताक्रम सूचीमा रहेका उम्मेदवारहरूलाई एक शैक्षिक सत्र भित्र विद्यालयमा रिक्त हुने शिक्षक/विद्यालय कर्मचारी करार नियुक्तिका लागि सिफारिस गरिनेछ ।

(५) करारमा शिक्षकको विज्ञापन फागुन महिनामा र परीक्षा चैत्र महिनामा संचालन हुनेछ ।

माथि जसुकै भनिए तापनि यो कार्यविधि लागू भएको पहिलो पटकका लागि जुनसुकै समयमा पनि विज्ञापन हुन सक्नेछ ।

(६) यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त भएका शिक्षक तथा कर्मचारीको म्याद एकवर्षको हुनेछ । कार्य सम्पादनका आधारमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले म्याद थप गर्न सक्नेछ । म्याद थप गरेको पत्र नदिएमा स्वतः म्याद थप भएको मानिनेछ ।

११. परीक्षा समिति: (१) दफा १० बमोजिमको परीक्षा संचालनका लागि तपसिलबमोजिम परीक्षा व्यवस्थापन समिति रहने छः

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
संयोजक

(ख) प्रशासन महाशाखा प्रमुख सदस्य

(ग) नगर प्रमुखले तोकेको १ जना विज्ञ महिला सदस्य

(घ) शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइको अधिकृत प्रतिनिधि सदस्य

(ङ) शिक्षा महाशाखा प्रमुख
सदस्यसचिव

(२) उपदफा १ बमोजिमको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ ।

- (क) परीक्षा संचालनका लागि आवश्यक प्रश्न बैंक तयार गर्ने ।
- (ख) विज्ञको रोष्टर सूची तयार गर्ने ।
- (ग) परीक्षा संचालनका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।
- (घ) परीक्षा संचालनका लागि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।
- (ङ) परीक्षाका लागि प्रश्नपत्र निर्माण, परीक्षा सञ्चालन, नतिजा प्रकाशन र सिफारिश गर्ने ।

- (३) समितिले आफ्नो कार्यविधि आफैं तयार गर्न सक्नेछ ।
- (४) समितिको बैठक आवश्यकताअनुसार बस्नेछ ।
- (५) समितिले बैठकमा विज्ञहरुलाई आमन्त्रित रूपमा बोलाउन सक्नेछ ।
- (६) मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ । पुनर्नियुक्ति हुन बाधा पर्ने

छैन ।

परिच्छेद - ३

करार नियुक्ति सम्बन्धी व्यवस्था

१२. करारमा शिक्षक नियुक्ति: (१) यस कार्यविधि बमोजिम छनोट भएको शिक्षकको बढीमा एक शैक्षिक सत्रका लागि करारमा नियुक्ति हुनेछ । तर करारमा नियुक्त भएको शिक्षकको प्रत्येक आर्थिक वर्षमा म्याद थप गरी करार संझौता नवीकरण गरी नियमित कामकाजमा लगाउन सकिनेछ ।

(२) विद्यालयले करार नियुक्ति भएका शिक्षकको अभिलेखका लागि हाजिर भएको जानकारीसहित फाइल खडा गरी सात दिनभित्र नगरपालिकामा पेस गर्नुपर्नेछ ।

(३) शिक्षक सेवा आयोगबाट स्थायी शिक्षक सिफारिश भै आएमा करारमा नियुक्ति भएको शिक्षक जुनसुकै बेला सेवाबाट अवकास हुनेछ ।

(४) शिक्षक सेवा आयोगबाट सिफारिश भएका शिक्षकको पदस्थापन गर्दा पालिका क्षेत्रभित्रको सो पद र श्रेणीको सबै भन्दा कनिष्ठ शिक्षकका स्थानमा पदस्थापन गरिनेछ र सो अवस्थामा उक्त कनिष्ठ शिक्षकको करार संझौता स्वतः समाप्त भएको मानिनेछ ।

१३. नियुक्तिसम्बन्धी व्यवस्था: (१) तह र विषय हेरी योग्यताक्रमका आधारमा महाशाखाले नियुक्ति दिएको व्यक्तिले नियुक्ति पाएको मितिले ७ (सात) दिनभित्र विद्यालयमा हाजिर हुनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सफल उम्मेदवारले करार नियुक्ति नलिएमा वा नियुक्ति लिई हाजिर नभएमा दोस्रो योग्यताक्रमको व्यक्तिलाई नियुक्ति दिइनेछ ।

(३) सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) र स्वयम्सेवक शिक्षकको पारिश्रमिक तोकिकएबमोजिम हुनेछ ।

१४. स्वयंसेवक शिक्षकसम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रसूती विदा वा अन्य कुनै प्रकारको लामो विदा वा कार्यरत शिक्षक अशक्त भएमा कार्यरत शिक्षकको सट्टामा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले विद्यालयको पठनपाठनमा असर नपर्ने गरी स्वयंसेवक शिक्षक/सिल्भर भोलुन्टियरका रूपमा शिक्षक छनोट गरी पठनपाठनको व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त शिक्षकले नगरपालिकाले तोकेबमोजिम निश्चित रकम अनुदान स्वरूप उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) महिला शिक्षक सुत्केरी हुँदाबा बखत निजको सट्टामा नियुक्त भएको शिक्षकले महिला शिक्षकले पठनपाठन गर्ने घन्टी संख्यालाई आधार लिई प्राथमिक तथा निम्नमाध्यमिक तहका लागि प्रति कक्षा दुईसय रुपैया र माध्यमिक तहका लागि प्रति कक्षा तीनसय रुपैया नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट उपलब्ध गराइनेछ ।

१५. पारिश्रमिक तथा परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धी खर्च: (१) समितिमा रहने सदस्य तथा विज्ञले कार्यपालिकाले तोकेबमोजिमको पारिश्रमिक पाउने छन् ।

(२) परीक्षा सञ्चालनका लागि खर्चको नर्म्स लोक सेवा आयोग र शिक्षक सेवा आयोगले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

१६. यस कार्यविधि बमोजिम हुने: (१) यस कार्यविधिमा लेखिएका कुराहरु यसै बमोजिम र अन्य कुराहरु प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम हुनेछ ।

(२) यो कार्यविधि लागू हुनुपूर्व विद्यालयले विज्ञापन गरी पद पूर्ति गर्ने प्रक्रियामा रहेको र विज्ञापन गर्न बाँकी रहेका अवस्थामा परीक्षाको पाठ्यक्रम यसै कार्यविधि बमोजिम हुने र परीक्षा व्यवस्थापनका लागि देहायबमोजिमको परीक्षा समिति रहनेछ ।

(क) सम्बन्धित विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष - संयोजक

(ख) सम्बन्धित विद्यालय हेर्ने शिक्षा अधिकृत - सदस्य

(ग) शिक्षा विकास महाशाखा प्रमुखले तोकेको विज्ञ २ जना - सदस्य

(घ) सम्बन्धित विद्यालयको प्रधानाध्यापक - सदस्यसचिव

(३) उपदफा (२) मा जेसुकै लेखिए तापनि प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) पदका लागि एकजनामात्र विज्ञ राख्न सकिनेछ ।

(४) विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको नियुक्ति विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गर्नेछ ।

(५) महिला शिक्षक सुत्केरी भएका बखतको सिकाइ आपुरण गर्न महिला शिक्षक कार्यरत तह र श्रेणीको लागि शिक्षक सेवा आयोगले निर्धारण गरेको न्यूनतम योग्यता पुगेका व्यक्तिबाट बढीमा ३ महिनाका लागि विद्यालय व्यवस्थापन समितिले शिक्षक नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

१७. अधिकार प्रत्यायोजन: यस कार्यविधिअनुसारको कुनैपनि समितिले आफ्नो अधिकार समितिको संयोजक वा सदस्य सचिव वा सदस्य वा कुनैपनि कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
१८. बाधा अड्काउ फुकाउने: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनका क्रममा कुनै बाधा अड्काउ परेमा सोको फुकाउने अधिकार नगर कार्यपालिकालाई हुनेछ ।
१९. कार्यविधिको संसोधन: यस कार्यविधिमा थपघट वा संशोधन गर्नु परेमा नगर कार्यपालिकाले गर्नेछ ।
२०. कार्यविधिको व्याख्या: यो कार्यविधिको व्याख्या नगर कार्यपालिकाले गरेबमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची १

दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित

प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताका लागि पाठ्यक्रम

१. सामुदायिक विद्यालयका प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताको नियुक्ति गर्नका लागि विषय, पूर्णाङ्क, परीक्षा प्रणाली, प्रश्न संख्या र अङ्कभार र समय देहायबमोजिम हुनेछ ।

क्रसं	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्क	समय
१	वस्तुगत	५०	५०	वस्तुगत बहु बैकल्पिक प्रश्न	२५	२	३ घन्टा
२	विषयगत	५०		लिखित	१०	५	
३	अन्तर्वार्ता	२५					
		शैक्षिक योग्यता	५				
		अन्तर्वार्ता	२०				
शैक्षिक योग्यता					प्रथम श्रेणी/GPA	द्वितीय श्रेणी/GPA	
न्यूनतम शैक्षिक योग्यतावापत				३	३	२	
माथिल्लो शैक्षिक योग्यता				२	२	१	

नोट: क. अन्तर्वार्तामा अङ्क दिँदा ३५ प्रतिशतभन्दा कम र ७० प्रतिशतभन्दा बढी अङ्क दिनुपरेमा कारण खोल्नुपर्नेछ ।

ख. GPA 2.8 or above लाई प्रथम श्रेणी वा सोसहर मानिने छ भने GPA 2.4 or above लाई द्वितीय श्रेणी मानिनेछ ।

२. वस्तुगत प्रश्नमा प्रत्येक प्रश्नका चार वटा सम्भाव्य उत्तर दिइने छ । जसमध्ये एउटा सही उत्तरमा (प्रश्नमा तोकेबमोजिम) चिन्ह लगाउने वा लेख्नु पर्नेछ । गलत उत्तरवापत नकारात्मक अङ्क दिइने छैन ।
३. प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको परीक्षा फरक फरक हुनेछ । प्रथम पत्र र दोस्रो पत्रको परीक्षा सँगै सञ्चालन हुनेछ । वस्तुगत परीक्षाको उत्तरपुस्तिका बुझाए पछि मात्र विषयगत प्रश्न दिइनेछ । परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै भाषा हुनेछ ।
४. सामान्यतः प्रत्येक इकाईबाट प्रश्न सोधिनेछ । प्रत्येक इकाईको अंकभार तोकिएबमोजिम हुनेछ । लामो उत्तर दिनुपर्ने प्रश्न एकै वा खण्डखण्ड गरी (दुई वा सोभन्दा बढी) सोध्न सकिनेछ ।

विषयवस्तु

१. सामान्य ज्ञान (१०)
  - १.१ नेपालको भुगोल र आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप: धरातलीय स्वरूपको किसिम र विशेषता, नेपालमा पाइने हावापानीको किसिम र विशेषता, नदीनाला, तालतलैया, खनिज पदार्थ, यातायात, शिक्षा, स्वास्थ्य, संचार, कृषिसम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
  - १.२ नेपालको इतिहास: आधुनिक इतिहास र शैक्षिक इतिहासका प्रमुख घटना सम्बन्धी जानकारी
  - १.३ नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था: प्रथा, परम्परा, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत
  - १.४ राष्ट्रिय महत्त्वका व्यक्तित्व सम्बन्धी जानकारी
२. सामान्य गणित: (१०)

प्रतिशत, भिन्न, दशमलव, अनुपात, औषत, नाफा-नोक्सान, श्रेणीक्रम र ऐकिक नियम
३. कम्प्युटर सम्बन्धी ज्ञान: (५)

Word, Excel, PowerPoint, Internet, ICT सम्बन्धी सामान्य जानकारी
४. बालमनोविज्ञान (१५)
  - ४.१ प्रारम्भिक बाल विकास शिक्षाको विषयगत सीप
  - ४.२ पूर्व बाल्यअवस्थाका बालबालिकाको बृद्धि र विकास
  - ४.३ उत्प्रेरणा, पुनर्बल, दण्ड, पुरस्कार, बाल हेरचाह
  - ४.३ प्रारम्भिक बालविकासका आधारभूत सिप
५. पाठ्यक्रम तथा शिक्षण विधि (२०)
  - ५.१ राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप, २०७६ मा प्रारम्भिक बालविकास सम्बन्धी व्यवस्था
  - ५.२ बालमैत्री सिकाइ, बालमैत्री कक्षाकोठा र बालमैत्री विद्यालय
  - ५.३ भयरहित सिकाइ
  - ५.४ कक्षाकोठा व्यवस्थापन
  - ५.५ परीक्षा र मूल्याङ्कन
  - ५.६ सिकाइका सिद्धान्त
  - ५.७ बाल विकासका सहजकर्ताको कार्य तथा शिक्षण शिल्प
६. कानुनी प्रावधान (१०)
  - ६.१ संघीय शिक्षा ऐन, शिक्षा नियमावली तथा शिक्षक सेवा आयोग नियमावली
  - ६.२ हेटौँडा उपमहानगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७४
  - ६.३ बालबालिका सम्बन्धी रणनीति
  - ६.४ बालबालिका सम्बन्धी विभिन्न सन्धी

६.५ बालबालिक सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली

६.६ बालमैत्री स्थानीय सरकार

६.७ अनिवार्य तथा निशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली

७. शैक्षणिक योजना र सरोकारवालावाला (१०)

७.१ दैनिक कार्यतालिका एवम् पाठयोजना

७.२ वार्षिक शैक्षणिक योजना

७.३ वार्षिक कार्यतालिका

७.४ अभिभावक शिक्षा

७.५ मनोपरामर्श

८. विषयगत ज्ञान (२०)

८.१ नेपाली

८.२ अङ्ग्रेजी

८.३ सामाजिक

८.४ कार्यमूलक अनुसन्धान

८.५ घटना अध्ययन

अनुसूची २
दफा ५ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित
विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) को लागि पाठ्यक्रम

१. सामुदायिक विद्यालयका लागि विद्यालय कर्मचारी (लेखापाल) नियुक्ति गर्नका लागि विषय, पूर्णाङ्क, परीक्षा प्रणाली, प्रश्न सङ्ख्या र अङ्कभार र समय देहायबमोजिम हुनेछ ।

क्रसं	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्क	समय
१	वस्तुगत	५०	५०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न	२५	२	३ घन्टा
२	विषयगत	५०		लिखित	१०	५	
शैक्षिक योग्यता					प्रथम श्रेणी/GPA	द्वितीय श्रेणी/GP A	
न्यूनतम शैक्षिक योग्यतावापत				३	३	२	
माथिल्लो शैक्षिक योग्यता				२	२	१	

नोट: क. अन्तर्वार्तामा अंक दिँदा ३५ प्रतिशतभन्दा कम र ७० प्रतिशतभन्दा बढी अङ्क दिनुपरेमा कारण खोल्नुपर्नेछ ।

ख. GPA 2.8 or above लाई प्रथम श्रेणी वा सोसहर मानिने छ भने GPA 2.4 or above लाई द्वितीय श्रेणी मानिनेछ ।

२. वस्तुगत प्रश्नमा प्रत्येक प्रश्नका चार वटा सम्भाव्य उत्तर दिइने छ । जसमध्ये एउटा सही उत्तरमा (प्रश्नमा तोकेबमोजिम) चिन्ह लगाउने वा लेख्नु पर्नेछ । गलत उत्तरवापत नकारात्मक अङ्क दिइने छैन ।
३. वस्तुगत र विषयगत पत्रको परीक्षा फरक फरक हुनेछ । प्रथम पत्र र दोस्रो पत्रको परीक्षा सँगै सञ्चालन हुनेछ । वस्तुगत परीक्षाको उत्तरपुस्तिका बुझाए पछि मात्र विषयगत प्रश्न दिइनेछ । परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै भाषा हुनेछ ।
४. सामान्यतः प्रत्येक इकाईबाट प्रश्न सोधिनेछ । प्रत्येक इकाईको अङ्कभार तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

विषयवस्तु

१. सामान्य ज्ञान

(१०)

- १.१ नेपालको भुगोल र आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप: धरातलीय स्वरूपको किसिम र विशेषता, नेपालमा पाइने हावापानीको किसिम र विशेषता, नदीनाला, तालतलैया, खनिज पदार्थ, यातायात, विद्युत, शिक्षा, स्वास्थ्य, संचार, कृषि, उद्योग, पर्यटन र व्यापारसम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- १.२ नेपालको इतिहास: किराँतकाल, लिच्छविकाल, मल्लकाल र आधुनिक इतिहासका प्रमुख घटना सम्बन्धी जानकारी
- १.३ नेपालको सामाजिक एवम् सांस्कृतिक अवस्था: प्रथा, परम्परा, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत
- १.४ राष्ट्रिय महत्त्वका व्यक्तिसम्बन्धी जानकारी
- १.५ नेपालको जलस्रोत, सौर्य उर्जा र जलविद्युत विकास

२. सामान्य गणित:

(५)

प्रतिशत, भिन्न, दशमलव, अनुपात, औषत, नाफा-नोकसान, श्रेणीक्रम र ऐकिक नियम

३. कम्प्युटरसम्बन्धी ज्ञान:

(१०)

- ३.१ Word, Excel, PowerPoint, Internet सम्बन्धी जानकारी
- ३.२ कम्प्युटरको उपयोग

४. लेखाको आधारभूत अवधारणा:

(१०)

- ४.१ कारोवार मापन र पहिचान,
- ४.२ पुँजीगत तथा आयगत आम्दानी तथा खर्चसम्बन्धी अवधारणा
- ४.३ दोहोरो लेखा प्रणालीको परिचय, लेखाङ्कन प्रणालीका आधारहरू (नगद, प्रोदभावी र परिमार्जित नगद)
- ४.४ लेखाङ्कन समीकरण (Accounting Equation) तथा लेखाको वर्गीकरण र यसमा प्रयुक्त पारिभाषिक शब्दावली
- ४.५ लेखाङ्कनसम्बन्धी अभिलेख: नगद, जिन्सी, जर्नल भौचर, नगदी किताव, सानो नगदी कोष र सहायक खाता
- ४.६ नियन्त्रण लेखा, सहायक लेखा, सन्तुलन तथा खाताबन्दी
- ४.७ हास कट्टीको अवधारणा, महत्त्व तथा हास कट्टी गर्ने विधि र लेखाङ्कन, बैंक हिसाव मिलान (Bank Reconciliation): अर्थ, मौज्जात फरक पर्नाको कारण र मिलानका तरिका

५. लागत लेखा प्रणालीको जानकारी

(१०)

- ५.१ लागतको अर्थ र वर्गीकरण
- ५.२ लागत लेखाको अर्थ उद्देश्य, लागत लेखा र आर्थिक लेखा विचको भिन्नता

- ५.३ सामाग्री अभिलेख: नियन्त्रणको आवश्यकता, महत्त्व, भण्डारण, प्रक्रिया, सामाग्री निस्काशन गर्दा गरिने मूल्याङ्कन विधि
- ५.४ लागतका विभिन्न तत्व, श्रम लागतको ज्याला भुक्तानी र यसको नियन्त्रण
६. आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखा परीक्षण (१०)
- ६.१ आन्तरिक लेखा नियन्त्रणको अर्थ र यसका तरिका
- ६.२ लेखापरीक्षणको अर्थ, महत्त्व, वित्तीय तथा कार्यमूलक लेखा परीक्षण, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
- ६.३ बेरूजू फछर्योटका तरिका
७. बजेटसम्बन्धी जानकारी: (५)
- बजेटको अर्थ, प्रकार र बजेट तर्जुमा प्रक्रिया
८. कार्यालय व्यवस्थापन: (१०)
- ८.१ संस्थागत बैंक खाता सञ्चालनसम्बन्धी व्यवस्था, चेक, ड्राफ्ट तथा प्रतित पत्रसम्बन्धी जानकारी, बैङ्क जमानी, कार्य सम्पादन जमानत र जमानत फुकुवा
- ८.२ टिप्पनी लेखन: अर्थ, आवश्यकता, उपयोग र महत्त्व
- ८.३ फाइलिंग तथा अनुक्रमणीकासम्बन्धी जानकारी
९. कानुनी प्रावधान: (१०)
- ९.१ नेपालको प्रचलित संविधान: प्रारम्भिक, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, संवर्धन र उपयोगसम्बन्धी नीति
- ९.२ श्रम र रोजगार सम्बन्धी नीति, राज्यको दायित्व
- ९.२ महालेखा परीक्षक
- ९.२ प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार
१०. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ (५)
- १०.१ भ्रष्टाचारको कसूर र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था
- १०.२ भ्रष्टाचारको निगरानी सम्बन्धी व्यवस्था
११. विद्यालय व्यवस्थापन (१५)
- ११.१ IEMIS सम्बन्धी जानकारी
- ११.२ परीक्षा सञ्चालन सम्बन्धी जानकारी
- ११.३ एकीकृत विद्यालय व्यवस्थापन प्रणालीसम्बन्धी जानकारी
- ११.४ सामाजिक परीक्षण

आज्ञाले
रामबाबु पुरी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत